

Vastaus kirjalliseen kysymykseen jalkaväkimiinat kieltävän Ottawan sopimuksen vaikutuksesta Suomen puolustuskykyyn

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Peter Östmanin (kd) näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 102/2019 vp:

Miten hallitus aikoo varmistaa Suomen maarakojen turvallisuuden ja alueellisen koskemattomuuden kaikissa tilanteissa, aikooko hallitus selvittää Suomen mahdollisuuksia Ottawan sopimuksesta irtautumiseen ja miten hallitus aikoo varmistaa sen, että jalkaväkimiinoja korvaava aseistus tulee vastaamaan pelote- ja torjuntakyvyltään korvattuja jalkaväkimiinoja riittävän nopealla aikataululla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Puolustusvoimat ylläpitää puolustusjärjestelmän suorituskykyä ja valmiutta, joiden keskeinen päämäärä on osana kokonaisturvallisuutta ennaltaehkäistä aseellinen voiman käyttö Suomea vastaan yllätyksellisissäkin tilanteissa. Ensisijaisena päämääränä on luoda ja ylläpitää kyky ennaltaehkäistä ja torjua Suomeen kohdistuva sotilaallinen operaatio. Mikäli sotilaallisessa turvallisuustilanteessa tapahtuu merkittävä sotilaallisen uhkan muodostava muutos, Puolustusvoimat nostaa ennakoivasti puolustusvalmiutta tilanteen edellyttämällä tavalla. Valmiuden säätely toteutetaan Puolustusvoimien sisäisesti tai se voi kytkeytyä yhteiskunnan valmiuden muutoksiin. Valmiuden säätely tapahtuu valtionjohdon ohjauksen mukaisesti. Tarvittaessa Puolustusvoimat toteuttaa operaatioita varmistaakseen Suomen rajojen koskemattomuuden kaikissa tilanteissa.

Viime vuosien turvallisuusympäristön muutos on edellyttänyt puolustusvoimilta uudenlaista kykyä säädellä valmiutta joustavasti ja nopeasti. Valmiusjoukoilla hallitaan nopeasti kehittyvät uhkat ja luodaan välitön torjuntakyky. Nykyisillä valmiusvaatimuksilla joukot saadaan käyttöön suunniteltuun tehtävään oikea-aikaisesti ja uhkaa vastaavasti. Valmiusjoukot on varustettu ja koulutettu siten, että torjuntakyky saavutetaan nopeasti. Myöhemmin perustettavien puolustusvoimien pääjoukkojen tehtävänä on torjua laajat alueiden valtaamiseen pyrkivät sotilaalliset toimet. Sotilaallista voimaa on kyettävä käyttämään erilaisissa tilanteissa ja joustavasti muodostamaan ja siirtämään puolustuksen painopiste koko valtakunnan alueella. Myös rajavartiolaitoksen korkeaa valmiutta, toimivaltuuksia ja suorituskykyä hyödynnetään puolustusjärjestelmän tukena alueellisen koskemattomuuden valvonnassa ja turvaamisessa.

Jalkaväkimiinojen suorituskyvyn korvaamisen valmistelu on aloitettu Puolustusvoimissa jo vuonna 2004. Aluksi laadittiin selvityksiä ja tutkimuksia jalkaväkimiinojen täyskiellon seurannaisvaikutuksista. Erilaisten järjestelmien suunnittelu ja testaus toteutettiin vuosina 2007–2008. Vuodesta 2009 alkaen on toimeenpantu korvaavien suorituskykyjen hankintoja. Jalkaväkimiinojen suorituskyvyn korvaamiseksi Puolustusvoimille kohdennettiin vuosille 2009–2016 lisärahoitusta 200 miljoonaa euroa. Lisäksi Puolustusvoimat kohdensi korvaushankkeeseen 104 miljoonaa euroa, joka käytettiin raskaan rakentamiskäytännön järjestelmän hankintoihin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KK 102/2019 vp

Tällä hetkellä valtaosa korvausohjelman hankinnoista on jo toteutettu. Korvausohjelma on pohjautunut Puolustusvoimien laatimiin selvityksiin ja tutkimuksiin jalkaväkimiinojen täyskiellon seurannaisvaikutuksista. Käytännössä poistuva suorituskyky on korvattu usean eri suorituskykyalueen kehittämisen kautta, joiden yhteisvaikutus on lisännyt puolustusvoimien suorituskykyä kokonaisuutena.

Jalkaväkimiinojen suorituskyvyn korvaamiseksi on modernisoitu panssarimiinoittaminen, hankittu nykyaikaisia tiedustelu-, valvonta- ja tulenjohtosensoreita sekä luotu joukoille pimeätoimintakykyä. Oman toiminnan ja avainkohteiden suojaamiseksi ja alueiden valvomiseksi on hankittu etälaukaistavia viuhkapanoksia. Alueiden valvontaan on hankittu minilenkkipanokkijärjestelmä, jota voidaan käyttää tiedustelutehtäviin ja maalien paikannukseen. Joukkojen kyky valvoa alueita aktiivisesti vaihtelevissa sää- ja valaistusolosuhteissa on parantunut merkittävästi. Materiaalihankkeiden lisäksi viime vuosien aikana on myös kehitetty uusia menettelytapoja, laadittu ohjeistusta ja mukautettu varusmiesten ja reserviläisten koulutusta.

Monet jalkaväkimiinojen korvaamiseen liittyvät projektit on voitu toteuttaa kotimaisina hankintoina. Suorituskyvyn korvaamiseen liittyvät hankinnat on toteutettu suunnitellulla tavalla ja korvaamisohjelmaan ei ole kohdistunut leikkauksia.

Kysymyksessä mainittujen hyppypanosten osalta voidaan todeta, että maaliskuussa 2019 Puolustusvoimat teki testaus sopimuksen kotimaisen puolustusteollisuusyrityksen, Leijona Instituutin, kanssa niin sanotun 0-sarjasopimuksen ensimmäisten hyppypanosten hankinnasta. Hyppypanoksella täydennetään puolustusvoimien käytössä olevia puolustusjärjestelmiä ja näin sillä osaltaan paikataan Ottawan-sopimuksen myötä menetettyä puolustuskykyä. Tavoitteena on luoda hyppypanoksesta reserviläisarmeijalle sopiva, paikallispuolustusta tukeva, yksinkertainen, kustannustehokas ja helppokäyttöinen ase. Etälaukaistavilla panoksilla voidaan tavoitella myös jalkaväkimiinat korvaavaa pelotevaikutusta. Myöhemmin saatavien testaustulosten perusteella arvioidaan, hankitaanko hyppypanoksia laajemmin.

Puolustushallinto on antanut vuosittain eduskunnan ulkoasianvaliokunnalle ja puolustusvaliokunnalle selvityksen jalkaväkimiinojen korvausohjelman toteuttamisen vaiheista.

Suomi on ollut Ottawan jalkaväkimiinat kieltävän sopimuksen osapuoli sopimuksen astuessa voimaan osaltamme 1.7.2012. Suomi hävitti sopimuksen kieltämät miinat vuoden 2015 loppuun mennessä. Suomi on sitoutunut sopimuksen velvoitteiden täytäntöönpanoon, eikä hallitus ole käynnistämässä toimenpiteitä irtautukseen sopimuksesta.

Helsingissä 23.9.2019

Puolustusministeri Antti Kaikkonen